

Kožné ochorenia

UTV 2016

Želmíra Fetisovová

Anatómia, fyziológia a ošetrovanie kože

O dermatovenerológii

Dermatózy 3. a 4. fázy života

Koža človeka je samostatný orgán

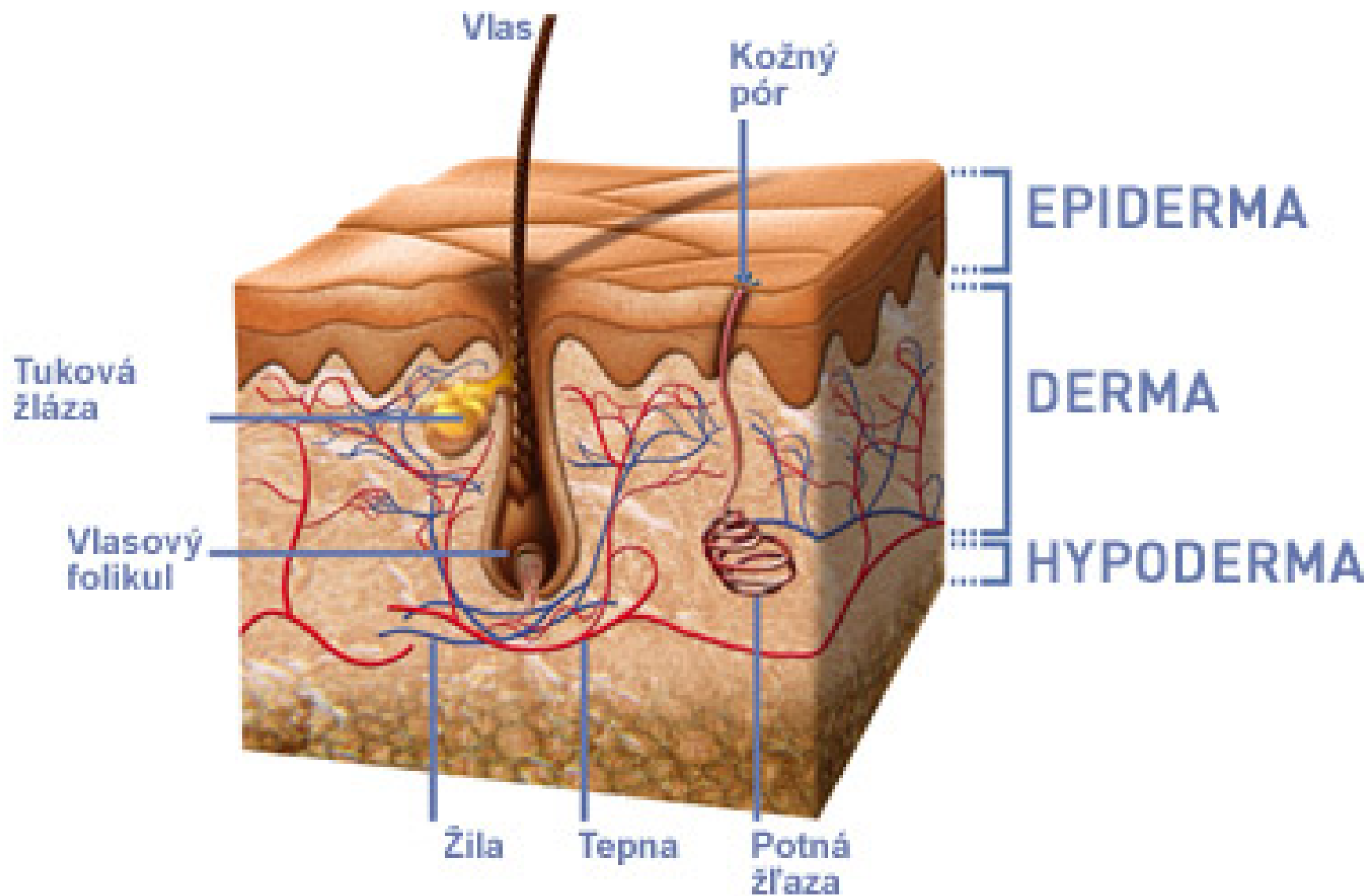
S vnútornými orgánmi je koža spojená prostredníctvom nervových vlákien, krvných a lymfatických ciev → **na koži sa prejavujú zmeny ich činnosti**

- plošne najväčší orgán tela   1,5 – 2,0 m²
- hmotnosť   18 – 20 kg

Zloženie kože – 3 vrstvy

- 1. pokožka (epidermis) 0,3-1,5 mm**
- 2. zamša (kórium, cutis) 0,6-3 mm**
- 3. podkožné tkanivo (subcutis)**

- Prídavné orgány kože:
vlasý, nechty, mazové a potné žľazy**

Pokožka sa skladá...

keratinocyty – bunky, ktoré sa množia v jej najspodnejšej časti postupne sa posúvajú smerom k povrchu, splošťujú rohovatejú a na povrchu sa neustále nepozorovane odlučujú.

* proces „putovania“ buniek pokožky – priemerne 28 dní

melanocyty – produkujúce melanín, hnedé farbivo kože

Langerhansove bunky – dôležité napr. pri vzniku kožnej alergie

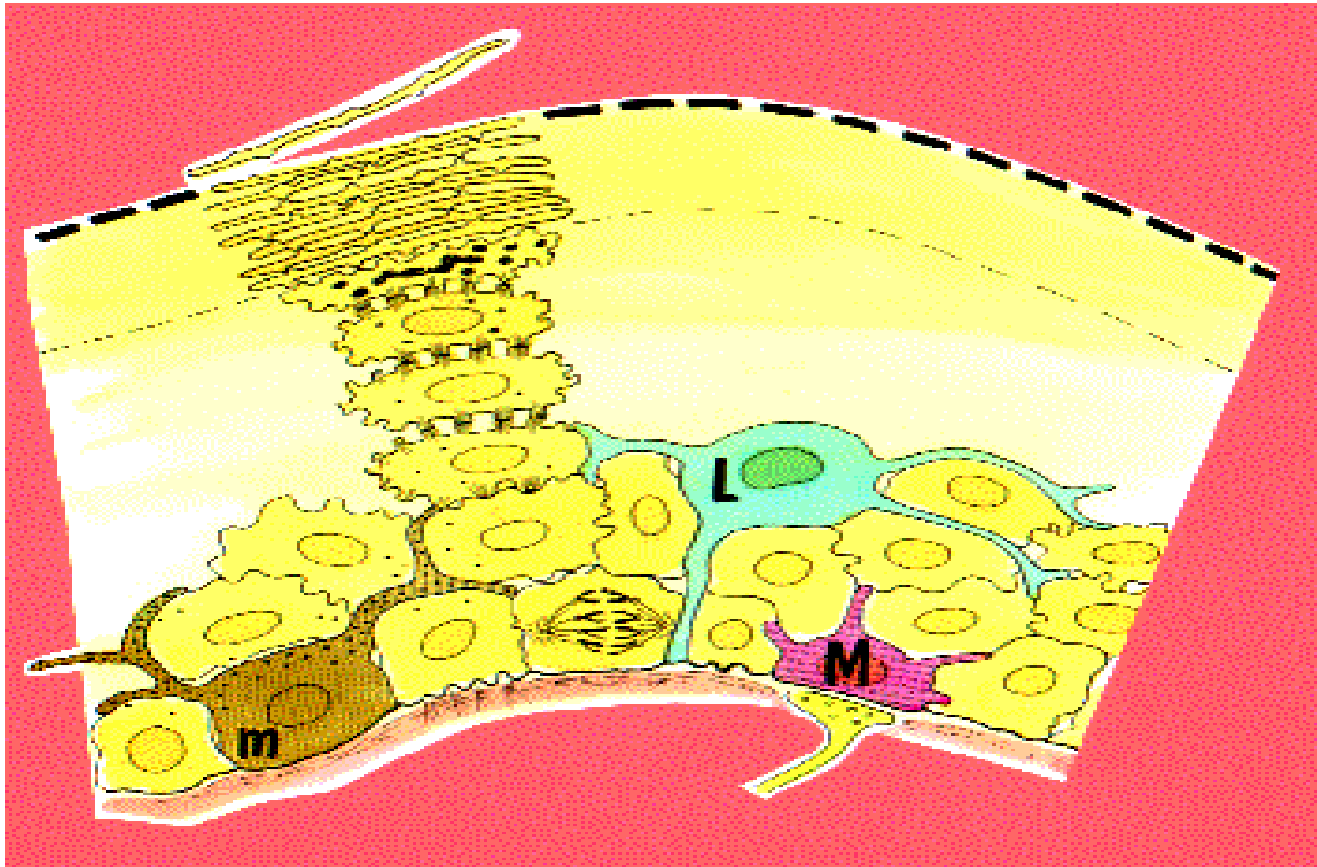
- volné nervové zakončenia

Pokožka neobsahuje žiadne cievy, je zásobovaná tkanivovým mokom z kapilár v horných vrstvách zamše

Mikroskopický obraz pokožky

Keratinizáció

Funkcie kože

**hranica medzi organizmom a vonkajším
prostredím**

**+ významné úlohy vo všetkých základných
životných funkciách ľudského tela**

Najdôležitejšie funkcie kože

- Bariérová funkcia
(fyzikálna, chemická, biologická bariéra)
- Vylučovacia funkcia
(keratín, melanín, pot, maz v nich urea, liečivá)

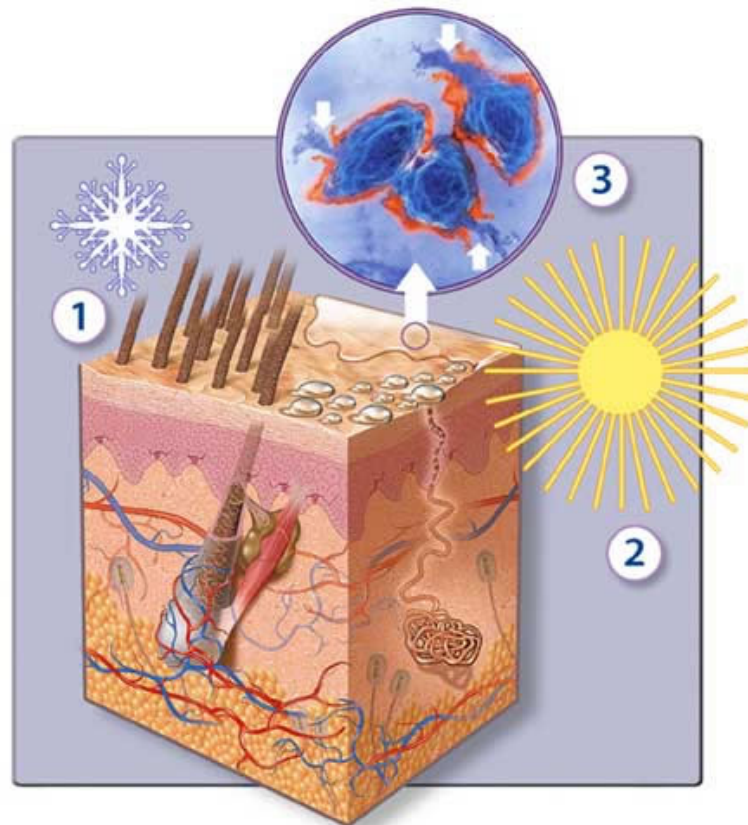
Tzv. povrchový ochranný kožný film
(hydrolipidický, kyslý)

.....funkcie kože

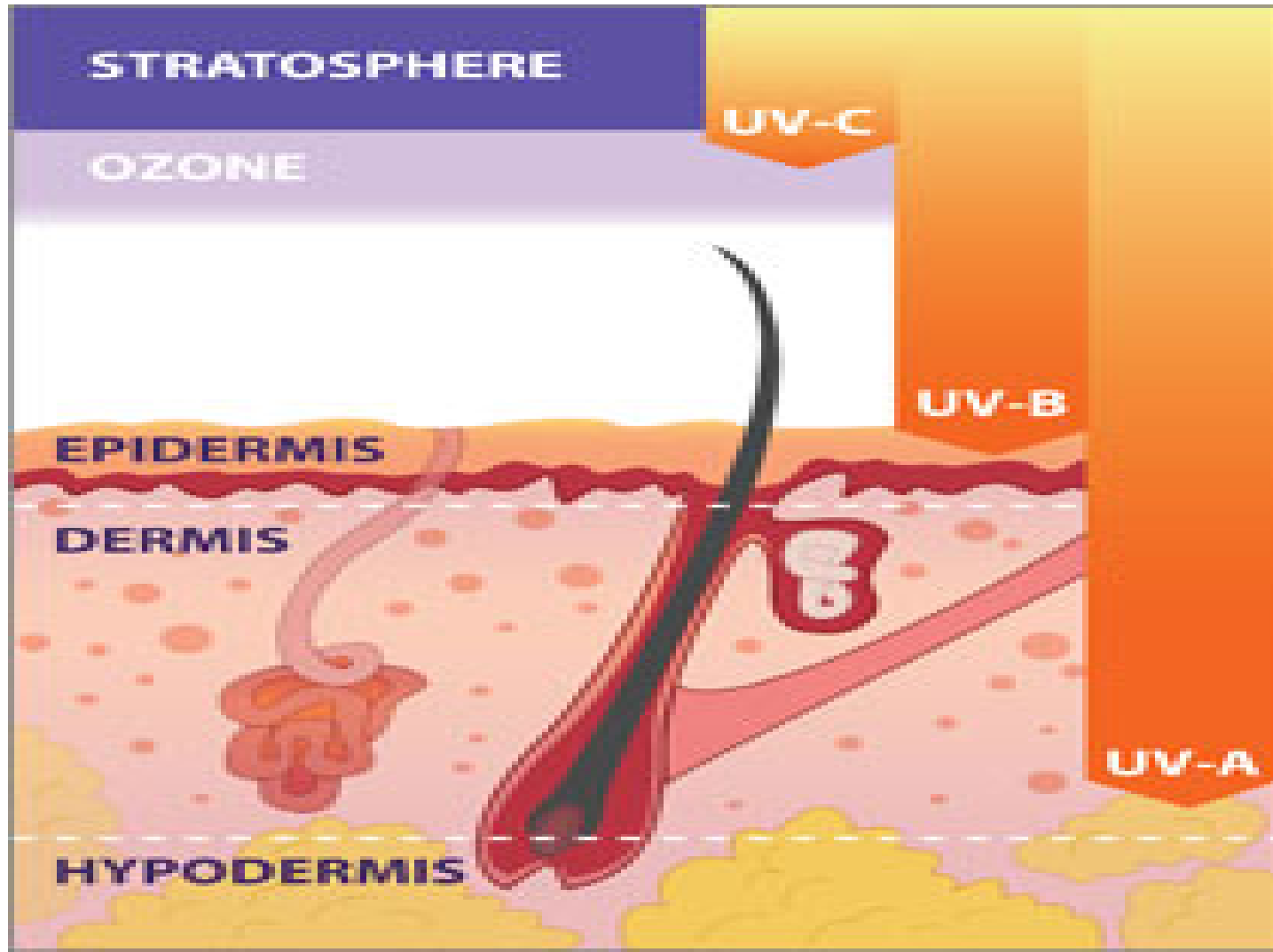
- Termoregulačná
- Ochrana proti UV žiareniu
- Imunologická (Langerhansove bunky – kontaktný ekzém)
- Metabolická (tvorba D vitamínu, enzýmov, antioxidanty)
- Koža ako zásobáreň látok (tuky, cukry, chlorid sodný, vitamíny a voda)
- Sídlo zmyslových orgánov (dotyk, tlak, teplo, chlad, bolesť – svrbenie)
- Psychosociálne / Sexuálne funkcie

Ochrana pred

- 1.chladom, teplom, 2.UV lúčmi,
- 3.prienikom chemických látok a mikroorganizmov

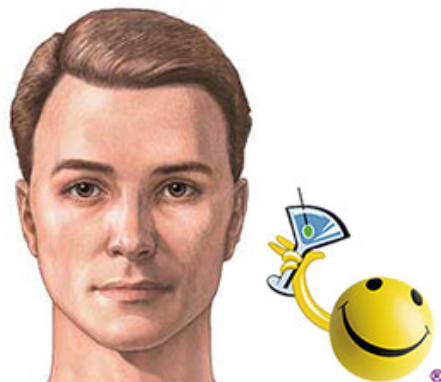

Prenikanie UV lúčov do kože

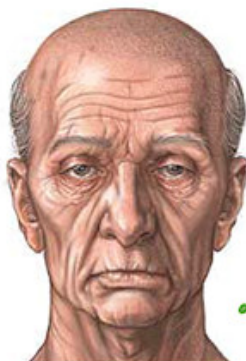

starnutie kože

stenčovanie, menej mazu, UV účinky,
fajčenie, mimika, psychika

Age 24

Age 54

Ošetrovanie kože

Hygienická očista

odstrániť z povrchu kože nadmerné

- a) „nečistoty“ z vonkajšieho prostredia
- b) olejnaté látky (produkcia mazových žliaz)
- c) nežiadúce mikroorganizmy

Ošetrovanie

zachovať ochranný (hydrolipidický), kyslý povrchový film

umývanie

- **voda**
- **kombinácia vody a povrchovo aktívnych látok**
  - **klasické mydlo**
  - **syntetické mydlo – na báze tenzidov**
  - **polosyntetické mydlo – klasické mydlo s prídavkom tenzidov**
- **pevné, tekuté, gélové, peny.....**

Výber prostriedkov na umývanie

1. podľa vekovej kategórie

**– novorodenci – dospievajúci – dospelí –
obdobie starnutia (po 40 r.)**

2. podľa situácie (zamestnanie, šport a i.)

Ošetrovanie kože – význam

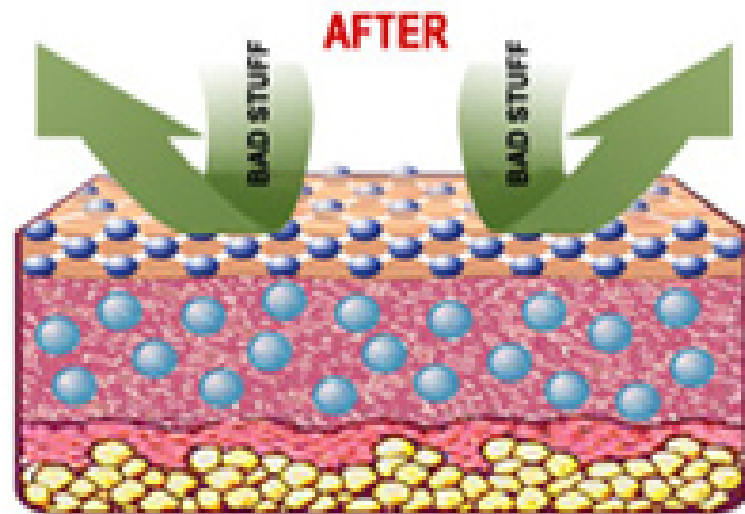
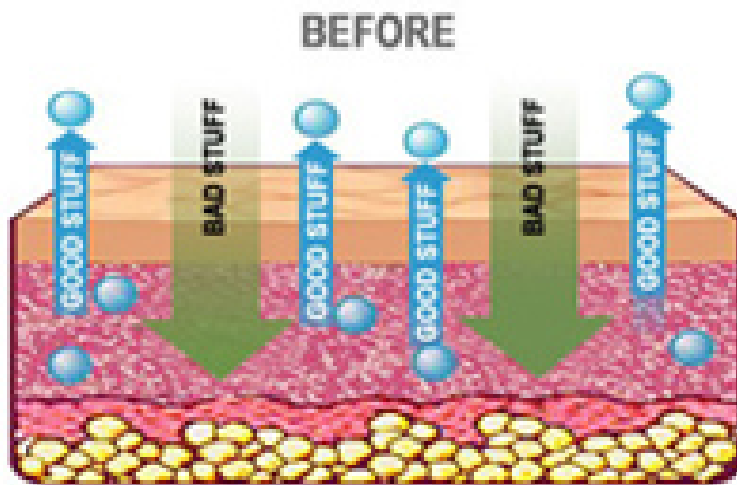
ZACHOVAŤ

tzv. povrchový ochranný kožný film

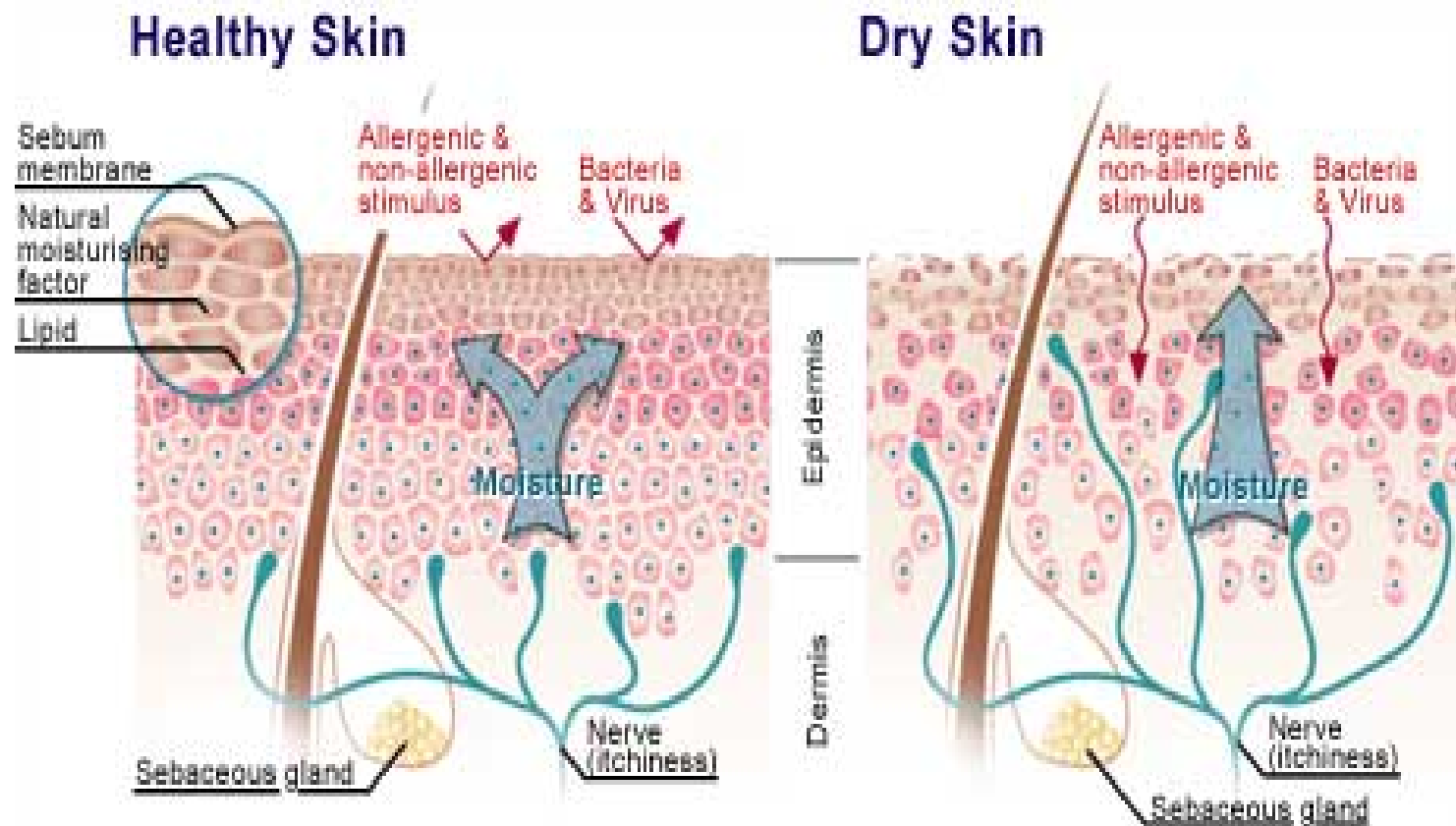
**(maz, pot, urea vylúčené mazovými a potnými
žľazami)**

- **chráni pred vysychaním pokožky**
- **pred maceračným účinkom vody**
- **pred vnikaním mikroorganizmov, alergénov**

Ošetrovanie kože - význam

Zdravá a suchá koža

Ošetrovanie chorej kože

Psoriáza, atopická dermatitída (ekzém)

- ložiská podl'a lekára**
- vždy aj celé telo emolienciami**
- riziká samoliečby kortikoidmi**

O dermatovenerológii

**diagnostika, liečenie, rehabilitácia,
prevencia a výskum**

- * ochorení kože a slizníc telových otvorov
+ pohlavných chorôb**

Dermatovenerológia sa zameriava na

- **kožné choroby z povolania**
- **kožné choroby vyvolané mikroskopickými hubami**
- **kožné nádory**
- **kožné choroby v detskom a dorastovom veku**
- **kožné choroby na alergickom a imunologickom podklade**
- **kožné choroby z postihnutia ciev**
- **pohlavné choroby a STD**
- **úpravu vzhľadových chýb kože spôsobených vrodeným, alebo získaným kožným ochorením**

Liečebné prostriedky

- celková medikamentózna terapia
- externé liečebné prostriedky (krémy, masti, pasty a iné)
- fyzikálne metódy
  - fototerapia, liečebné kúpele, obklady, masáže, ultrazvuk a i.
  - korektívna dermatológia: vaporizácia, aplikácia extern masážnym spôsobom, elektrokogulácia, kryalizácia, sklerotizácia, abrázia, drobné chirurgické excízie, laser, rtg liečba a i.
  - rehabilitácia (súčasť prevencie recidív dermatóz): balneoterapia, helioterapia, klimatoterapia a prímorská liečba

Liečebná starostlivosť sa poskytuje

- kožné oddelenia
  - ambulantné (t.č. prevažne neštátne ambulancie)
  - lôžkové sanatórneho typu = DOST (dermven. oddelenia sanatórneho typu)
- kožné kliniky fakultných nemocníc – hospitalizácia pacientov so závažnými, niekedy život ohrozujúcimi dermatózami + špecializovaná ambul. starostlivosť
- odborné liečebné kúpele (Smrdáky, Trenčianske Teplice-TOMESA)
- zariadenia lekárskej kozmetiky

Dispenzarizácia

dermatovenerologické ambulancie

- pacientov s priznanou chorobou z povolania, resp. ohrozených jej vznikom
- pacientov s pohlavnými chorobami
- pacientov s malígnymi nádormi kože, prekancerózami
- pacientov s vybranými závažnými kožnými chorobami
- iba pacientov s prejavmi tbc kože dispenzarizujú oddelenia TaRCH

V minulosti viedli evidenciu dispenzarizovaných pre túto prácu vyškolené okresné depistážne sestry

Liečebnú starostlivosť pacientom s kožnými chorobami poskytujú

- lekári a sestry na dermatoven. ambulanciách, oddeleniach, klinikách, DOST-och
- lekári a sestry I. kontaktu v územných a závodných zdravotníckych zariadeniach

Vedomosti z dermatovenerológie využívajú aj v gynekológii, pediatrii, stomatológii

Odborná starostlivosť o kožu je mimoriadne významná pri ošetrovaní dlhodobo chorých a v gerontológii

Na vzniku kožných ochorení sa podieľajú

- poruchy iných orgánov alebo systémov ľudského organizmu
- faktory vonkajšieho prostredia
- genetická „výbava“

➤ *úzka spolupráca odboru so všetkými medicínskymi odbormi*

internistické, chirurgické odbory, ORL, infektológia, psychiatria, patologická anatómia (dermatohistopatológia), mikrobiológia, genetika, biochémia, imunológia, odbory hygieny a epidemiológie